

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. M.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 kwietnia 2012 r., sygn. akt I ACa [...]

w sprawie z powództwa P. Oddział Regionalny w [...]

przeciwko J. M.

o ustalenie

i z powództwa wzajemnego J. M.

przeciwko P. Spółce Akcyjnej Oddziałowi Regionalnemu w [...]

o oznaczenie sposobu wykonywania zobowiązania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2013 r.,

zażalenia pozwanego - powoda wzajemnego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 19 lipca 2012 r., sygn. akt I ACa [...],

1) oddala zażalenie,

2) przyznaje adwokatowi B. P. ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu - powodowi wzajemnemu w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 19 lipca 2012 r. odrzucił skargę J. M. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 kwietnia 2012 r. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że skarżący powołał się na dowód pozbawiony cechy nowości, zatem nie oparł swojej skargi na przewidzianej ustawą przesłance, dlatego skargę należało odrzucić.

Pozwany będący jednocześnie powodem wzajemnym złożył zażalenie na wyżej opisane postanowienie domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia przez przyjęcie skargi do rozpoznania, przyznania pełnomocnikowi wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną z urzędu oraz zasądzenia od strony przeciwnej na rzecz skarżącego kosztów postępowania. W zażaleniu skarżący zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów postępowania, a to art. 403 § 2 k.p.c. przez jego błędną wykładnię oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Skarżący wywodził, że nieuprawnione jest twierdzenie jakoby skarżącemu był znany fakt braku polisy ubezpieczeniowej pojazdu sprawcy wypadku co najmniej od momentu złożenia apelacji. Zdaniem skarżącego również Sąd Apelacyjny w momencie zamykania rozprawy nie miał takiej wiedzy. Skarżący podnosił ponadto, że wskazana przez niego w skardze okoliczność braku polisy OC sprawcy wypadku nosi cechy nowości w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., bowiem skarżący nigdy nie miał wglądu w akta ubezpieczeniowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia umożliwiającym wzruszenie prawomocnych orzeczeń, dlatego podlega szczególnym rygorom odnośnie do formy i treści, zaś przepisy regulujące tę instytucję nie mogą podlegać wykładni rozszerzającej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1999 r., CKN 184/98). Zgodnie z brzmieniem art. 410 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.

Skarżący jako podstawę wznowienia wskazał nową jego zdaniem okoliczność faktyczną, która mogłaby mieć wpływ na wynik sprawy a z której nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.). Za okoliczność taką skarżący uznał fakt ujawnienia dopiero po zamknięciu rozprawy braku dokumentu polisy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu, mimo faktycznie zawartej umowy ubezpieczenia.

Jak wskazuje się w orzecznictwie cechą nowości w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. można objąć takie dowody lub okoliczności, które istniały już w czasie poprzedniego postępowania lecz były stronie wówczas nieznane i niemożliwe przez nią do wykorzystania, tj. strona o nich nie wiedziała i wiedzieć nie mogła, natomiast nie zalicza się do nowości tych dowodów i okoliczności, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 11/12, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZ 38/12, niepubl.).

Sąd Najwyższy dokonując wykładni wskazanego przepisu podkreślił, że wykrycie jest tożsame z dowiedzeniem się, a możliwość skorzystania w poprzednim postępowaniu ze środków dowodowych zachodzi, gdy „istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a skarżący, na skutek przyczyn leżących po jego stronie, tego nie uczynił. Nieodzowne jest tu zatem dokonanie oceny aktywności procesowej według miar i wymagań starannego działania, a więc wedle wzorców właściwych dla osoby dbającej należycie o swoje sprawy. Ocena spełnienia przesłanki z art. 403 § 2 k.p.c. powinna uwzględniać przede wszystkim obiektywne możliwości gromadzenia środków dowodowych, a także to, czy w okolicznościach konkretnej sprawy skarżący mógł rzeczywiście i realnie zapoznać się z tymi środkami i wykorzystać je.” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 46/08, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CSK 254/11, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie, co prawda podczas procesu fakt braku dokumentu polisy OC wyszedł na jaw, jak wynika z akt sprawy, dopiero po zamknięciu rozprawy, nie mniej jednak o okoliczności tej skarżący mógł się

dowiedzieć bez nadmiernych trudności, przy zachowaniu zwykłej staranności. Jak wynika z treści art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r., Nr 11, poz. 66) „zakład ubezpieczeń ma obowiązek udostępniać osobom, o których mowa w ust. 1, oraz poszkodowanemu lub uprawnionemu, informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez zakład ubezpieczeń udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez zakład ubezpieczeń. Informacje i dokumenty zakład ubezpieczeń ma obowiązek udostępniać osobom, o których mowa w ust. 1, oraz poszkodowanemu lub uprawnionemu, na ich żądanie, w postaci elektronicznej. Sposób udostępniania informacji i dokumentów, zapewniania możliwości pisemnego potwierdzania udostępnianych informacji, a także zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem nie może wiązać się z wykraczającymi ponad uzasadnioną potrzebę utrudnieniami dla tych osób, zaś koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej ponoszone przez te osoby nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług”.

W świetle powyższego błędny jest zatem odmienny wywód pełnomocnika skarżącego, który wskazał, że skoro poszkodowany nie był stroną umowy ubezpieczenia, to nie przysługiwał mu wgląd w akta sprawy ubezpieczeniowej. Skarżący jako uprawniony do świadczenia mógł bez żadnych przeszkód przeglądać akta sprawy ubezpieczeniowej i ustalić już w trakcie trwania procesu brak dokumentu polisy ubezpieczeniowej. Wniosek taki jest tym bardziej zasadny, że pobieranie świadczenia przez skarżącego trwało dłuższy okres – nie była to jednorazowa wypłata - a w międzyczasie toczyły się, bądź to kolejne postępowania sądowe, bądź to dalsze uzgodnienia między skarżącym a zakładem ubezpieczeń. Podsumowując, trafnie Sąd Apelacyjny w [...] wskazał, że powołane w skardze okoliczności nie stanowiły nowości w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., dlatego skarga jako pozbawiona ustawowych podstaw zasadnie podlegała odrzuceniu.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zgodnie z zawartą w wymienionym przepisie dyrektywą wszechstronnie i prawidłowo ocenił całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego i wysnuł z niego logiczne wnioski.

Na marginesie już tylko należy dodać, że powołane przez skarżącego okoliczności nie mogły mieć żadnego wpływu na wynik sprawy. W dacie, w której doszło do wypadku drogowego, w którym uszczerbek na zdrowiu poniósł skarżący obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 96, poz. 475). Zgodnie z treścią § 10 ust. 4 w/w rozporządzenia odszkodowanie ustalone i wypłacane było w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej. Suma gwarancyjna nie mogła być niższa niż równowartość w złotych 600.000 EURO, ustalona przy zastosowaniu kursu kupna walut obcych Narodowego Banku Polskiego według tabeli kursów nr 1 każdego roku, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem, bez względu na liczbę poszkodowanych osób. Oznacza to, że zakład ubezpieczeń mógł ustalić wyższą stawkę sumy gwarancyjnej tylko w ramach konkretnej umowy z zaznaczeniem tej okoliczności w polisie, zaś w przypadku braku dokumentu polisy (gdy ubezpieczony legitymował się tylko dowodem opłacenia składki ubezpieczeniowej) suma gwarancyjna nie mogła być niższa niż przyjęta przez Sąd. Czyli nie brak, a istnienie polisy ubezpieczeniowej na sumę gwarancyjną wyższą mogłoby mieć wpływ na wynik sprawy.

Mając wszystko powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴, 398²¹, 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

O kosztach w punkcie 2 sentencji postanowienia Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 461).

aw
db